

Wie Coops zegt, zegt molens en mulders

De Achterhoek telt diverse familienamen die generaties lang zijn verbonden met het molenaarsvak. Zo'n naam is ook Coops. Gedurende zo'n vier eeuwen heeft dit geslacht gemalen op diverse molens in de streek. Hun molens vervelen tot rompen, maar het huidige mengvoederbedrijf in Halle is nog een laatste voortzetting van de meeltraditie.

De familienaam Coops is een patroniem van de voornaam Coop, de Oost-Nederlandse verbastering van Jacob. Het wapen van Jan Coops, leenman van de Hooghe Wisch en Anholt in 1757, toont een zwaan en tweemaal drie rondjes. De een zegt dat dit bollen zijn, anderen houden het penningen of -natuurlijk vanwege het meel- koeke. Het wapen staat afgebeeld in het boek 'Coops, vierhonderd jaar molenaars' door C. Coops uit Wageningen, dat bij het Starnig Instituut ter inzage is. De oudst bekende stamvader is

Rubriek over boerderij- en familienamen door Henk Harmen, suggesties en aanvullingen 0543 472603, fax 471415.

waarschijnlijk 'Coop die muller van Selm'. Rond 1700 waren er drie broers, Hendrik, Derck en Jan Coops. Hendrick was pachter van het stadsgemaal van Doetinchem, bestaande uit de 'windt- en watermeulen deser stadt'. Zijn broers stonden borg voor hem, en niet vergeefs: ze betaalden in 1710 twee 'meulenstenen' waarvan Hendrick de rekening niet had

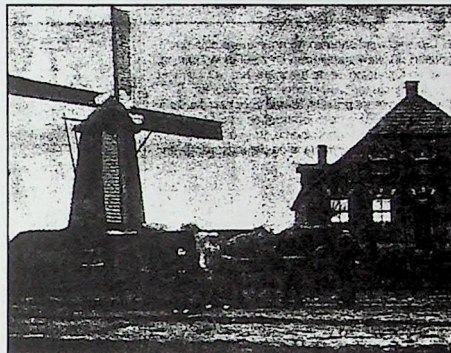
voldaan. Het drietal kwam uit Zelhem. De Coopsen woonden tot rond 1870 in de omgeving van Doetinchem en zwermden toen uit. Andere takken bleven tot het uitsterven in 1813 respectievelijk tot nu toe het maalbedrijf trouw. In Zelhem aan de Hummeloseweg stond een houten standerdmolen uit 1471, eigendom van de Baron van Weede en Balgoven en diens gemaal in Baronesse van Raesvelt. Pachteres was rond 1690 Janitje Dimmedaals, weduwe van Jan Coops. De familie Coops bleef tot 1818 deze molen pachten. Na onenigheid over de pacht of het onderhoud bouwde Jan Coops zelf een molen aan de Wickenweg in Zelhem en tot 1938-'39 is daar op windkracht gemalen. Toen werden de wicken gesloopt en een dieselmotor geplaatst, die tot 1976 nog in gebruik was. De laatste molenaar Derk Jan Coops overleed in 1980. Grote plannen in de jaren 1986-'89 om de molen te volledig te restaureren (de krant

meldde: 'de bakkers zullen voor het meel in de rij staan') gingen door geldgebrek als een nachtkaaars uit en de romp bleef een romp. De bovengenoemde houten standerdmolen werd in 1919 door een maalderij vervangen. Nu staat hier de wijk Molenhof in Zelhem.

Walmolen

In Halle werd in 1848 de Coopsmolen gebouwd, die tot 1957 maalde en in verval raakte. Bij het mengvoederbedrijf Coops staat nu alleen de romp nog.

Het Doetinchemse gemaal bestond vanouds uit de houten standerdmolen op de Doetinchemse stadswal, waar nu de Walmolen staat, en een watermolen. De walmolen was geschikt voor het vermalen van graan, eek en schors. Buiten de Waterpoort, waar de Slinge uitmondde in de Oude IJssel, was een watermolen, die echter bij gebrek aan water in de zomer nauwelijks kon werken. Nog

◆ De molen van Coops in Halle met woonhuis rond 1908. Naast de kar Bernard Coops en zoon Derk, bij het paard muldersknecht Johan Veenink. (Foto De Achterhoek)

een molen stond aan de Nieuwegeweg in Doetinchem, van plm. 1830 tot 1915. Hier is in 1910 een jongen door de wicken doodgegslagen, zo vermelden oude kranten. Ene Wolter Coops, geboren 1764, beoefende een heel ander vak. Hij

was zeepzieder in het Admiralaalshuis aan de Waterstraat in Doetinchem en verkocht zijn zeep aan winkeliers. Na 1811 was hij raadslid, van 1843 tot zijn dood in 1847 'burgermeester' (nog met een tussen-ti van Doetinchem).

143-136
5362